

Asia: VN/31333/2025

Lausuntopyyntö valtioneuvoston asetus radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

1. Johdanto

Esitän lausuntoni radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annettavan valtioneuvoston asetuksen muutoksesta (LVM050:00/2025). Lausunto perustuu julkaistuun asetuksen luonnokseen sekä käytännön kokemukseen ammattitason langattomien mikrofonijärjestelmien (PMSE), in-ear-monitoroinnin (IEM) ja muun taajuuskaistoja käyttävän ohjelmatuotannon kaluston käytöstä Suomessa.

Lausunto keskittyy erityisesti siihen, miten asetuksen luonnoksessa esitetty taajuusalueiden merkittävä kaventaminen ja uudelleenjako vaikuttavat ammattimaiseen kulttuuri-, tapahtuma- ja AV-alaan, sekä konkreettisesti Shure ULX-D-, Shure Axient Digital- ja Shure PSM -sarjan laitteisiin, joita käytetään laajasti teattereissa, festivaaleilla, konserteissa, yritystapahtumissa ja lähetys-tuotannossa.

2. Asetusluonnoksen tekninen sisältö ja PMSE-vaikutukset

Asetusluonnoksen mukaan:

* Televisiotoimintaan käytettävä taajuusalue on 470–694 MHz 10.1.2027 asti ja 470–614 MHz 11.1.2027 jälkeen.

* Taajuusalue 614–694 MHz poistuu käytöstä kokonaan, eikä luonnoksessa osoiteta tälle kaistalle minkäänlaista muuta käyttöä.

* PMSE-laitteille ei esitetä vaihtoehtoja tai korvaavaa taajuusalueta, eikä niille määritellä siirtymäjärjestelyä, lupamenettelyä tai priorisointia.

Tämä muodostaa poikkeuksellisen epäselvän tilanteen kansalliselle AV- ja tapahtuma-alalle, sillä ammattitason langattomien mikrofonien ja IEM-järjestelmien käyttö on kansainvälisesti rakentunut juuri UHF-kaistan (470–700 MHz) ympärille.

3. Vaikutukset Shure ULX-D, Axient Digital ja PSM -järjestelmiin

3.1 Shure ULX-D

ULX-D-sarjan taajuusversiot – kuten G50 (470–534 MHz) ja H50 (534–598 MHz) – sijoittuvat suoraan televisiotoiminnan kaistalle. Asetuksen uudistetussa mallissa nämä kaistat jäisivät:

* TV-toimiluvan haltijoiden ensisijaiseen käyttöön,

* PMSE-käytölle luvattomiksi, koska asetuksessa ei enää tunnisteta PMSE-toimijoita.

Käyttökelpoisuus näin ollen poistuisi kokonaan.

3.2 Shure Axient Digital

Axient Digital -järjestelmän versiokaistat (esim. G56: 470–636 MHz) ulottuvat:

* 470–614 MHz → TV-kaista

* 614–636 MHz → poistuva kaista, jolle ei jää sallittua käyttöä

Tämä tarkoittaa, että Axient Digital -järjestelmä menettää toimivuutensa koko Suomessa ilman korvaavaa taajuusratkaisua.

3.3 Shure PSM (In-Ear Monitorointi)

PSM-sarjan taajuusversiot (kuten 470–542 MHz, 542–608 MHz, 606–678 MHz) ovat erityisen ongelmallisia.

Erityisesti 606–678 MHz poistuu käytöstä kokonaan asetuksen mukaisesti. PSM-laitteet ovat kriittinen osa live-äänentoistoa, ja niiden toimimattomuus keskeisellä osalla UHF-kaistaa lamauttaisi käytännössä suuren osan ammatillisesta tuotantotyöstä.

4. Vaikutukset pieniin ja keskisuuriin toimijoihin

Asetusluonnoksella olisi erittäin merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia seurauksia.

4.1 Kustannusvaikutus

Shure ULX-D-, Axient- ja PSM-sarjan laitteiden hankintahinnat ovat:

- * 2 500–7 000 € per kanava mikrofoni-järjestelmissä

- * 2 000–5 000 € per kanava IEM-järjestelmissä

Pienellä yrityksellä on tyypillisesti:

- * 8–24 mikrofoni-kanavaa

- * 4–16 IEM-kanavaa

Tämä tarkoittaa, että kaluston arvo voi olla 50 000–200 000 €, joka asetuksen myötä muuttuisi käyttökelvottomaksi ilman siirtymäaikaa tai korvaavaa taajuuspolitiikkaa.

4.2 Vaikutus toimialarakenteeseen

Pienet toimijat eivät kykene uusimaan kalustojaan nopealla aikataululla.

Suuret toimijat kestävät muutoksen paremmin → markkinoiden keskittyminen lisääntyy.

Freelancereiden ja kevytyrittäjien toiminta vaikeutuu merkittävästi.

Teattereiden, oppilaitosten ja kulttuurilaitosten budjetit eivät kestä äkillisiä investointeja.

4.3 Vaikutus kulttuuripalveluiden jatkuvuuteen

Langattomat mikrofonit ja IEM-järjestelmät ovat välttämättömiä:

- * teatteriesityksissä
- * konserttituotannoissa
- * TV- ja radio-ohjelmissa
- * live-tapahtumissa
- * konferensseissa ja seminaareissa

PMSE-käytön äkillinen rajoittaminen vaikuttaa suoraan kulttuuripalveluiden laatuun, saavutettavuuteen ja turvallisuuteen.

5. Pyyntö ja esitys ministeriölle

Perusteena edellä mainituille vaikutuksille esitän seuraavat toimenpide-ehdotukset:

1) Asetuksen voimaantulo tulee siirtää merkittävästi myöhemmäksi

PMSE-laitteistoilla on käytännössä 10–15 vuoden elinkaari, ja alan toimijat ovat tehneet laiteinvestointinsa tämän aikajänteen mukaisesti. Nykyinen aikataulu ei mahdollista:

- * järkevää siirtymäaika
- * tarvittavia budjettijärjestelyjä
- * ennakoitavien investointien suunnittelua

2) Vaihtoehtoisesti: Asetus tulee palauttaa valmisteluun ja poistaa nykyisessä muodossaan

Asetus ei tällä hetkellä:

- * määritä edes yhtä sallittua taajuusaluetta PMSE-käytölle

- * sisällä siirtymäsäännöksiä
- * huomioi kulttuuri- ja tapahtuma-alan toiminnallisia realiteetteja
- * mahdollista sellaista aikataulua, jossa toimijat voivat sopeutua muutoksiin

PMSE-käyttö on Suomessa välttämätön osa yhteiskunnan kulttuuripalveluita, opetusta, turvallisia yleisötapahtumia ja media-alan toimintaa. Tätä käyttöä ei voi käytännössä siirtää pois UHF-kaistalta ilman merkittäviä vaikutuksia palvelutuotantoon.

6. Yhteenveto

Asetusluonnoksen mukainen taajuusrajoitus aiheuttaa erittäin laajoja vaikutuksia ammattitason langattomien mikrofoniin ja IEM-järjestelmien käyttäjille. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti pieniin toimijoihin, joilla ei ole taloudellisia resursseja korvata suuria investointeja lyhyellä aikavälillä.

Shuren ULX-D-, Axient Digital- ja PSM-sarjan kaltaiset järjestelmät edustavat alalla standardoitua ja laajasti käytettyä teknologiaa, jonka toimintaedellytykset heikkenisivät olennaisesti. Käytännössä huomattava osa laitteistosta muuttuisi käyttökelvottomaksi Suomessa ilman korvaavaa taajuuspolitiikkaa tai pitkää siirtymäkautta.

Tästä syystä esitetään, että:

- * asetuksen voimaantuloa siirretään olennaisesti, tai
- * asetusta palautetaan valmisteluun ja nykyisestä esityksestä luovutaan, kunnes PMSE-käyttö voidaan huomioida johdonmukaisesti osana kansallista taajuussuunnittelua.

Hyytiäinen Eelis
MNE Events Oy